

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรม เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ธรรม เป็นทานชนะซึ่งการให้ทั้งปวง เราให้สติปัญญากันไง ให้สติปัญญา ให้แก้ไขปัญหาชีวิต ให้แก้ไข ความขุ่นข้องหมองใจของคน นี่ให้ธรรมเป็นทาน ให้ธรรมเป็นทานไง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรียบง่ายมากนะ ละชั่วทำดี ทำจิตใจให้ ผ่องแผ้ว เท่านั้น แต่เวลาล่วงเลยมาเป็นคำสอน เห็นใหม่ หลากหลายมาก พอทำนะ ประสาเรา เพราะ เราไม่เข้าใจ เพราะเราลึกลับสงสัย เราทำสิ่งใดเลยงุ่มๆ ง่ามๆ ไร พองุ่มๆ ง่ามๆ เขาศึกษาทฤษฎีสิ่งใด ขึ้นมาเราก็เชื่อๆ ไปไง

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราทำความสงบของใจ อยู่ที่ไหนก็ทำได้ ละชั่วทำดี ละชั่วทำดี ละ ความชั่วของเรา ถ้าความชั่วในใจของเรา เราละมันๆ ละมันไม่ได้ไง แต่ความเห็นผิดๆ ไร ความเห็นผิด ของเรา เราก็คิดว่าความดีเป็นความชั่ว ความชั่วเป็นความดีไง เราไปมองอย่างนั้นไง เราไปมองตรง ข้ามหมดเลย อะไรที่เป็นผลประโยชน์ เป็นความดี อะไรที่เป็นการเสียสละ อะไรที่เป็นประโยชน์สังคม มันขัดผลประโยชน์ของเรา นี่ไง เราไปมองข้ามหมดเลย มันเป็นมายาภาพ มารยาสาไถย พอมารยามัน เกิดที่ไหนละ มารยามันเกิดจากหัวใจของเราไง

จิตใจของคนที่มีวุฒิภาวะที่สูงส่ง เขาเห็นความดีที่ละเอียดลึกซึ้ง ความดี มีน้ำใจต่อกันนี่ นิ่ง เฉยๆ แต่มีน้ำใจระลึกถึงกัน เห็นใหม่ ใอน้ำใจๆ นี่แหละสำคัญมากที่สุดเลย ถ้ามีน้ำใจแล้วนะ ทำสิ่ง ใดกระทบกระเทือนกันเล็กๆ น้อยๆ มันมองข้ามหมดละ แต่ถ้ามันมีมารยาสาไถยนะ มันนั่งอยู่แล้วมัน ขวางเขาไปหมดเลย แล้วอะไรไม่ได้ไปทั้งนั้น อะไรติดขัดไปทั้งหมด ทำสิ่งใด แต่ถ้ามันมีน้ำใจต่อกัน ทำสิ่งใดเรียบง่าย เห็นใหม่

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านให้เชื่อกรรมนะ เชื่อการกระทำ พอกรรมแล้ว เราคิดแต่กรรมชั่วๆ ไร ทุกคนเวลาตกทุกข์ได้ยากบอกว่ากรรมของเรา

แล้วกรรมดีไม่มีเลยหรือ เราไม่ทำความดีไว้บ้างเลยใช่ไหม กรรมคือการกระทำไง ละชั่วทำดีๆ นี่คือการกระทำ คือกรรมของเรานี้แหละ เราทำกรรมของเรา เราทำความดีของเรา เว้นไว้แต่เราระลึกไม่ได้ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำไปโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เพราะจิตใจเรามันหยาบ มันไม่ละเอียดถี่ถ้วนเหมือนจิตใจของครูบาอาจารย์ท่าน

ถ้าจิตใจของเราหยาบนะ เราทำสิ่งใดที่ผิดพลาดไปแล้วนะ ระลึกได้สิ่งนั้นนะ เราก็ตอกย้ำในใจเรา นี่ไง ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งได้ยินได้ฟังทุกวันเลย ฟังทุกวันเลย เข้าหูซ้ายทะลุหูขวา แล้วไม่พัฒนาตัวเองเลย เห็นใหม่ ฟังทุกวันเลย พอฟังทุกวันแล้วตอกย้ำๆ ตอกย้ำหัวใจนี้

อย่างน้อยเราก็ต้องทดสอบก่อนสิ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเสียสละของท่านมา เป็นพระโพธิสัตว์เสียสละชีวิต เสียสละทุกๆ อย่างมา คุณชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เวลามีการพลัดพราก สิ่งนี้มันสะท้อนหัวใจมากนะ เห็นใหม่ เรามีเป้าหมาย มีโครงการไว้มหาศาลเลย สุดท้ายแล้วมันพลัดพรากจากกันไป สิ่งนั้นเดินต่อไปอีกไม่ได้ มันสะท้อนหัวใจใหม่ สิ่งนี้มันหลุดจากไม้จากมือเราไป มันพลัดพรากจากเราไป มันสะท้อนใหม่

ถ้ามันสะท้อน เราทำคุณงามความดีๆ เพื่อประโยชน์กับเรา แต่ถึงที่สุดแล้ว สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ไม่มีอะไรแน่นอนหรือ ไม่มีอะไรแน่นอน สักวันหนึ่งมันต้องพลัดพรากไปแน่นอน สักวันหนึ่งที่พลัดพรากไปแน่นอน แล้วเราก็ยังจะจำอยู่กับมันอยู่อย่างนี้ใช่ไหม ถ้าเรามีสติปัญญา แล้วอะไรที่เป็นความดีๆ ที่องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนล่ะ

ไฟไหม้บ้านๆ ชีวิตหนึ่งๆ กาลเวลามันก็สิ้นกินเราตลอดเวลา สักวันหนึ่งเราต้องพลัดพรากจากมันไป สิ่งที่เป็นความจริงที่แน่นอนคือต้องพลัดพรากจากกันแน่นอน สิ่งที่เป็นความจริงแน่นอนคือต้องพลัดพรากแน่นอน แล้วก่อนที่จะพลัดพราก เราจะทำอะไรเป็นที่ระลึกถึงกันล่ะ เราทำสิ่งใดเพื่อเป็นประโยชน์ต่อกันล่ะ เห็นไหม นี่เขาเห็นความดีที่ละเอียดกว่า ความดีที่ละเอียดกว่า เราจะมีสิ่งใดระลึกถึงกัน เราจะมีสิ่งใดที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน เราทำอะไรเพื่อประโยชน์กับเราๆ

ถ้าเราจะเชื่อหรือไม่เชื่อว่าพรุ่งนี้มันมี วันนี้มันมี พรุ่งนี้มันก็ต้องมี ชาตินี้มี ชาตินี้หน้ามันก็ต้องมี ใจ ถ้าชาตินี้มี ชาตินี้หน้ามันมี ชาตินี้เราทำสิ่งใดที่ไม่ประสบความสำเร็จ ชาตินี้เราทำสิ่งใดที่ขาดตก

บกพร่องนะ เราก็สะสมคุณงามความดีของเรา สะสมคุณงามความดีของเราให้มันเป็นจริตให้เป็นนิสัย
ขึ้นไป ให้เกิดภพชาติถัดไปเราจะสร้างคุณงามความดีของเราต่อเนื่องไปๆ

ทุกคนที่ประพฤติปฏิบัติส่วนใหญ่จะถามว่า ตายไปแล้วจะไปปฏิบัติต่อเนื่องอีกหรือเปล่า

เวลาชาติปัจจุบันนี้ละ เวลาเราทำของเรา เราประพฤติปฏิบัติของเรามันเป็นจริตเป็นนิสัย ทำบูชา
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นจริตของเรา ให้เป็นความผูกพันในใจของเรา เวลาตายไป ไปเกิด
ชาติใหม่ละ เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในพ่อแม่ที่เป็นสัมมาทิฐิ

ไปเกิดที่พ่อแม่เป็นมิจฉาทิฐิ ลำบากทุกข์ยากนะ พ่อแม่จะพาไปทางโลกทั้งนั้นนะ พ่อแม่ก็
จะทำแต่ไปทางโลก ไอ้ลูกก็มีความคิดแตกต่างกันไป เวลาไปเกิดในลัทธิศาสนาอื่นขึ้นมามันยังม
ีความเห็น

คูลี เรามีความแปลกใจกันมาก ทำไมฝรั่งเขามาบวชเยอะแยะ ฝรั่งเขามาบวชเยอะแยะไป
ทำไมเขาไปเกิดในประเทศอย่างนั้นละ เวลาเขาจะบวชจะเรียนเขาต้องขวนขวายมาของเขา เขาต้องมี
จริตมีนิสัยของเขา แล้วมีจริตนิสัยของเขาแล้วเกิดมาในชาติปัจจุบันนี้เขาเกิดเป็นปัญญาชน เขามี
การศึกษานะ ส่วนใหญ่ที่มาบวชๆ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยทั้งนั้นนะ เพราะเขาไปค้นคว้า
ตำรา ไปค้นคว้าแล้วพระพุทธศาสนามันมีเหตุมีผลไง ถ้าเหตุผลอย่างนี้มันลงใจ

กิเลสมันกลัวเหตุกลัวผล เพราะเหตุผลคือธรรม กิเลสมันกลัวธรรมมาก ไม่กลัวอะไรเลย ถ้า
มันไม่มีเหตุมีผลมันหัวเราะเยาะอีกต่างหาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรียบง่าย ละชั่วทำดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว แล้วละ
อย่างไรละ ทำอย่างไรให้มันละละ

นี่เวลามันละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนกรรมฐาน ๔๐ ห้องใจ ทำความสงบ
ของใจเข้ามาๆ ถ้าใจมันสงบระงับเข้ามา ถ้าใจสงบระงับเข้ามา ทำไมถึงต้องสงบระงับละ เพราะความ
สงบระงับนั้นมันมีสติมีปัญญาพร้อมที่จะทำงานไ้ แต่ในปัจจุบันนี้เราทำงานเหมือนกัน ความคิดมัน
ทำงานตลอดเวลา ไม่เคยหยุดหรือ แต่ความคิดอย่างนี้เป็นโลกๆ ใจ ความคิดมันเกิด เกิดจากอวิชชา
เกิดจากสัญชาตญาณของเราไ้

เพราะสัญชาตญาณทำอะไรก็ยังไม่แน่ใจใหม่ ทำอะไรก็มีความผิดพลาดใหม่ เราทำ ความสงบของใจเราเข้ามา ถ้าใจสงบระงับขึ้นมาแล้วมันมีความสุขใจ จิตใจที่มันทุกขมันยากอยู่นี้ จิตใจ ที่มันวุ่นวายอยู่นี้ ถ้ามันสงบระงับเข้ามาบ้าง เราก็มีเวลาหายใจหายคอ ถ้าเรามีเวลาหายใจหายคอ เราจะ ทำอะไรขึ้นมามันก็มีโอกาสใหม่ คนหิวคนกระหายทำอะไรก็ทำด้วยความบีบบังคับใหม่ คน อิ่มหนำสำราญ จิตที่มันสงบคือมันอิ่มในอารมณ์ใจ มันอิ่มพอในตัวมันเองใจ ใจที่มันหิวมันกระหาย สงสัยไปหมด อยากไปหมด เสวยไปหมด ตะครุบไปหมด อะไรก็ว่าไปหมด ไฟทั้งนั้น

พุทโธๆ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิให้มันอิ่มเต็มของมันใจ ของที่มันเต็ม มันสมบูรณ์ของมัน มัน ไม่ขาดแคลน อะไรผ่านมามันก็คัดก็เลือกใหม่ อารมณ์ที่จะเกิดขึ้นมามันก็ไม่เสวย ไม่ใช่คิดว่า ทั้งหมดใหม่ อะไรที่เกิดขึ้นมันก็มีสติปัญญา “ใช่หรือไม่ใช่ จริงหรือไม่จริง” มันได้คิดไป มันได้คิด มันได้ยับยั้ง ได้คัดเลือกใจ เราจะคิดใหม่ คิดให้มันเจ็บช้ำน้ำใจใหม่

ถ้าเรามีสติปัญญา จิตสงบแล้วนะ ใจนี้มันทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ เอามันมาคิด เอามาคิดเพราะ อะไร เพราะจิตมันสงบแล้ว จิตสงบ จิตมันอิ่มเต็มแล้วนะ เอ็งคิดทำไม ความคิดนี้เป็นสังขาร ความ ปรุง ความแต่ง สังขารมันเกิดจากอะไร สังขารมันเกิดจากสัญญา สัญญาคือมันจับไว้ในจิต

คูลี เวลาโดยอายุตนะ ตา หู จมูก ลิ้น กาย มันต้องได้ผลกระทบมันถึงมีความรู้สึกใหม่ จิต ของเราๆ ความสงบในใจของเรา เวลาไม่มีอะไรกระทบมันเลย มันก็ไปล้วงข้อมูลเดิมๆ ในใจมันนะ สัญญาๆ ที่มันจำมา สัญญาๆ ที่มันได้กระทบมาใจ

แล้วสิ่งใดที่กระทบมาถ้ามันเป็นความชอบ ความชอบก็จริตนิสัย จิตนิสัยเพราะมันเกิดมา แต่ละภพแต่ละชาติ พันธุกรรมที่มันตัดแต่งมาแต่ละภพแต่ละชาติใจ นี่มันเป็นความชอบความเห็นของ มัน มันก็ไปล้วงมานะ มันก็ไปล้วงมา ถ้าล้วงมา ถ้าจิตเราสงบแล้ว จิตเราสงบแล้ว สิ่งใดที่ชอบ สิ่งใดที่ ผูกพันกับหัวใจ เอามาพิจารณา ถ้ามันจะพิจารณามันพิจารณาอย่างนี้ เพราะอะไร เพราะจิตมันอิ่มหนำ สำราญ จิตมันไม่หิวกระหาย จิตมันมีกำลังของมัน มันก็พอทำประโยชน์ได้

จิตมันหิวมันกระหาย จิตมันหิวโหย อะไรมามันก็ตะครุบๆ ก็บอก “ก็พิจารณาสติปัญญา ๔ ใจ ก็พิจารณาสติปัญญา ๔”

สติปัญญา ๔ อะไรของเอ็งนั่นนะ ดีแต่ปาก มันไม่มีสติจะความจริงในการกระทำอันนั้น ถ้ามีสติจะความจริงในการกระทำอันนั้น หัวใจดวงใดไม่มีมรรค คือหัวใจดวงใดไม่มีศีล สมาธิ ปัญญาโดยสติจะความจริง มันคายออกไม่ได้หรอก มันมีแต่ผูกมัดเข้าไปเพราะมันหิวมันกระหาย

มันหิวมันกระหาย คนมันหิวมันกระหาย คนที่พึ่งตัวเองไม่ได้ มันสะสมหมดละ มันไปกว้าน มาหมดละ แล้วกว้านไปไหนละ กว้านมานี้ค้นหาความทะยานอยาก ค้นหาความทะยานอยากมันล้น ฟุ้ง ล้นไม่มีขอบไม่มีเขต ไม่มีสิ่งใดที่จะให้มันสมบูรณ์ได้ ไม่มี ไม่มี ถมเท่าไรไม่เต็ม ความคิดจมเข้าไป เอะ ไม่มีวันจบ

พุทโธๆ เห็นไหม ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีคำบริกรรม จบ เต็ม เพราะอะไร เพราะสมณะคือสมาธิมันมีขอบเขตของมัน ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ สมาธิก็คือสมาธิใจ แต่สมาธิมันอึดเต็มของมัน ถ้ามันฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญามันก็จะ เป็นวิปัสสนาญาณใจ มันเกิดญาณวิถี มันเกิดความรู้อันประเสริฐ

ประเสริฐตรงไหนละ

ตำราก็คือตำราใจ เวลาครูบาอาจารย์สอนก็ครูบาอาจารย์สอนใจ เวลามันเกิดในใจของเรา มันเกิดอย่างไรละ ถ้าไม่เกิดก็สงสัย “เอ๊ะ! อาจารย์ท่านสอนอย่างนี้ ท่านบอกอย่างนี้ ของเราไม่เหมือน ท่านเลย เอ๊ะ! ของเรารู้ว่าด้วยนะ ของเรามันแพรวพราวๆ”...แพรวพราวโดยกิเลสใจ

แต่ถ้ามันเป็นความจริงๆ จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสังขมมุตตมุตตม ครุบา อาจารย์ที่ท่านรู้ของท่าน ท่านผ่านมาแล้ว ใครพูด เหมือนทันทีเลย ใครพูด อันเดียวกันหมดเลย

แต่ถ้ามันไม่เคยเห็น ไม่เคยผ่าน เป็นไปไม่ได้ที่จะพูดให้เหมือน พูดให้เป็นไป เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ ของไม่เคยเห็น ของไม่เคยเห็น ของไม่เคยรู้ใจ แต่ถ้ามันรู้มันเห็นขึ้นมา มันเป็นความจริง ใจ ความจริงอันนี้ใจ

นี่ใจ สิ่งถ้าไม่มีการกระทำ ศาสนาไหนไม่มีมรรค คือดวงใจที่ไม่มีการกระทำอย่างนั้นมันเป็นความจริงขึ้นมาไม่ได้ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาก็เป็นความจำ ความจำไม่ใช่ความจริง แต่ความจำ มันก็จำมา คุณติ การศึกษา การวิเคราะห์วิจัยเกิดจากความจำทั้งนั้นนะ เกิดจากข้อมูลของเรา เราจะต่อยอด

ให้เป็นปัญญาของเรา ถ้าเป็นปัญญาของเรานะ ปัญญาทางโลกมันก็เป็นทางวิชาการ มันก็เป็นการวิตถ
วิจารณ์ของเรา เป็นสมบัติของเรา ลิขสิทธิ์ของเรา

แต่เวลามันเป็นธรรมๆ ขึ้นมา มันเป็นธรรมขึ้นมา เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตภิภูฏิกโก มันตำรอก
มันคาย มันเป็นความจริงขึ้นมา ทีนี้ความจริงขึ้นมา นี่ไง องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนง่ายๆ
ละชั่วทำดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว

ละชั่วทำดี แต่เราไม่รู้อะไรดีอะไรชั่วไง เพราะอะไร เพราะมารยาสาโดยในใจมันหลอกกลวง
ไง เพราะมารยาสาโดยของเราในใจมันว่าอันนี้ดีๆ ถ้าชอบ ดี ถ้าไม่ชอบ ไม่ดี ถ้าเป็นความโลก ดี ถ้าเป็น
ทาน ไม่ดี นี่ไง มันเกิดมารยาสาโดย อวิชา ความไม่เป็นจริงของมันไง

ฉะนั้น ทำความดีของเราก็อำนาจความดีของเด็กๆ เนาะ เราก็ระดับของทาน ระดับฆราวาสธรรม
เราเป็นนักบวชๆ เขาบอกว่า “คูสิ โยมเขายังทำบุญกุศลเลย พระไม่ได้ทำอะไรเลย แล้วพระจะเอาบุญมา
จากไหนล่ะ แล้วพระจะเอาอะไรเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงหัวใจล่ะ”

นี่ไง คีล สมภาสิ ปัญญาไง ระดับของทาน ระดับของเรา เรามีสมาธิของเรา ถ้ามันเป็นความจริง
ในใจขึ้นมามันดีกว่านั้นเยอะแยะเลย เพราะถ้ามันไม่ดีกว่านั้นเยอะแยะ พอจิตสงบแล้วทำไมผู้ที่
ประพฤติปฏิบัติเข้าใจว่าเป็นนิพพานได้ เข้าใจว่านี่เป็นคุณธรรมได้ มันมีความสุขของมันไง มันอึดเต็ม
ของมัน

ที่ว่าเว้งเว้งๆ ก็พูดกันไป ถ้าเว้งเว้งๆ เว้งเว้งที่ไหนล่ะ แล้วเว้งเว้งคืออะไรล่ะ แล้วใครรู้เว้ง
เว้งล่ะ แล้วเว้งเว้งมันเกิดขึ้นมา ตั้งอยู่อย่างไร แล้วดับไปอย่างไรล่ะ แล้วไต่ก่อนที่เว้งเว้งมันมีแต่
ความฟุ้งซ่าน มันมีแต่ความทุกข์ ความทุกข์ไปไหนล่ะ แล้วเวลาความทุกข์อยู่กับมัน ความทุกข์ ทุกคน
รู้จักมันหมดเลย แต่เวลาความทุกข์มันระงับไป มันไม่รู้ระงับอย่างไรหรือ ความทุกข์ระงับไปแล้วมัน
เหลืออะไรล่ะ

อ้าว! มันก็เหลือจิตใจ ถ้าจิตมันมีสติปัญญามันก็ป็นสัมมาทิฏฐิใจ มันก็ป็นสัมมาสมาธิใจ
มันเหลือจิตใจ ถ้าจิตมันขาดสติมันก็เป็นมิจฉาใจ เป็นมิจฉามันก็เป็นหัตตอใจ มันก็สมาธิหัตตอใจ ถ้า
มันลึกกว่านั้นก็ป็นภวังค์ใจ มันก็ตกภวังค์ไปเลยใจ

จิตเหมือนกัน จิตอันเดียวนี้แหละ คนมีสติปัญญารู้เท่าหรือเปล่า ถ้าคนมีสติปัญญารู้เท่า มันพัฒนาจิตของมันให้เป็นประโยชน์กับจิตของเรา จิตของเราแท้ๆ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ก็เพื่อเหตุนี้ รือสัตว์ขนสัตว์ๆ มันรู้สัตว์ด้วยการกระทำ ด้วยความเพียรของผู้มัน ถ้าผู้มันทำขึ้นมามันก็เป็นความจริงในใจของผู้มัน เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรียบง่าย ละชั่วทำดี ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว เอวัง